

ปัญหาในการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทย

นางสาวแสงอรุณ ชรรณศิริพงศ์

006264

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาการธนาคารและการเงิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

PROBLEMS OF WORKING CAPITAL MANAGEMENT OF THE SUGAR PRODUCERS
IN THAILAND

Miss Sangaroon Tumteerapong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Banking and Finance

Graduate School

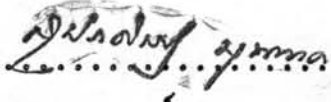
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ปัญหาในการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทย
โดย   นางสาวแสงอรุณ ธรรมธีรพงศ์
ภาควิชา   การธนาคารและการเงิน
อาจารย์ที่ปรึกษา   นายวิชัย หิรัญวงศ์

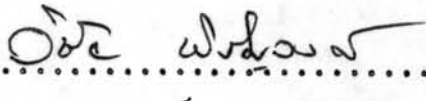

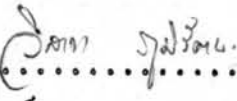
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ บุรณาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์สังวร ปัญญาติลล)

.....กรรมการ
(นายวิชัย หิรัญวงศ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิสาชา ภูมิรัตน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี จิวะมิตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาในการจัดการ เงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทย
ชื่อนิสิต นางสาว แสงอรุณ ธรรมธีรพงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา นายวิชัย หิรัญวงศ์
ภาควิชา การธนาคารและการเงิน
ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

น้ำตาลทรายได้กลายเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอันดับ 3 รองจากข้าวและมันสำปะหลัง และเป็นอาชีพหลักของอุตสาหกรรม กรรมกร และชาวนานับจำนวนแสนคน ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยจะไม่ได้ได้รับความสนับสนุนจากรัฐบาลก่อน ๆ แต่ก็ได้เจริญเติบโตขึ้นมาได้โดยลำดับจากตำแหน่งท้าย ๆ ของประเทศ ผู้ผลิต จนกลายเป็นหนึ่งในห้าของประเทศผู้ส่งออกมากที่สุดของโลกในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมน้ำตาลใช้ปริมาณเงินทุนหมุนเวียนโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 6.5 พันล้านบาท ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก ถ้าโรงงานน้ำตาลขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนขึ้นมาเมื่อไร การผลิตจะต้องหยุดชะงัก ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมที่เกี่ยวข้องของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามไปด้วย อันเป็นผลเสียหายต่อเศรษฐกิจส่วนรวมเป็นอย่างมาก จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการจัดการ เงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทยจะมีปัญหาอะไรบ้าง และวิธีแก้ไขปัญหาดัง ๆ นั้นถูกต้องดีหรือยัง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับขบวนการผลิตน้ำตาลทรายของโรงงานน้ำตาล โดยเน้นหนักในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการ เงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาล ในการศึกษานี้ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการน้ำตาล ตลอดจนทำการวิเคราะห์งบการเงินของโรงงานน้ำตาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพคล่อง

การศึกษาในขั้นแรกเป็นการวิเคราะห์งบการเงินของโรงงานน้ำตาล การคำนวณอัตราส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพคล่องของโรงงานแต่ละแห่ง การคำนวณหาค่าเฉลี่ยเพื่อจะได้ทราบค่าของอัตราส่วนของอุตสาหกรรม ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าถึงแหล่งที่มา และการใช้ไปของเงินทุน รวมทั้งการจัดการสินทรัพย์หมุนเวียนแต่ละประเภท

จากการศึกษาค้นคว้านี้ปรากฏว่า ปัญหาในการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลอยู่ที่การใช้แหล่งเงินทุนไม่ถูกประเภท ตลอดจนโครงสร้างของระบบการเงินที่ไม่มีการจัดการให้เป็นระเบียบ อันจะก่อให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่อง ทำให้เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ ซึ่งการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ใช้วิธีการเบิกเงินเกินบัญชีธนาคาร และการจำหน่ายน้ำตาล

ปัญหาในการจัดการเงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทยนี้ เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทั้งระบบของอุตสาหกรรมน้ำตาล ข้อเสนอแนะประการแรกคือ ควรจะมีการจัดระเบียบของอุตสาหกรรมใหม่ทั้งระบบ ประการที่สอง ระบบการจัดการเงินทุนจะต้องให้สอดคล้องกับแผนการผลิตอ้อยและน้ำตาล ตลอดจนมีการใช้เงินทุนอย่างเหมาะสม และประการสุดท้าย จัดตั้งสถาบันน้ำตาลแห่งชาติ ซึ่งสถาบันจะเป็นผู้กำหนดนโยบายรวมของทั้งระบบ

Thesis Title   Problems of Working Capital Management of the
                                 Sugar Producer in Thailand

Name   Miss Sangaroon Tumteerapong

Thesis Advisor   Mr. Wichai Hirunwong

Department   Banking and Finance

Academic Year   1978

ABSTRACT

Cane Sugar has become one of Thailand main exports. It ranks third in export revenues behind rice and tapioca. Sugar Industry creates jobs for more than ten thousand industrial men, labours and cane sugar planters. Although the Thai sugar industry has not really been given support by any previous government, it has been improving and has made progress from a position for behind to one of the first five sugar producing countries in the world.

On the average, sugar industry's annual working capital amounts to more than 6.5 billions^{*} baht which is relatively high. Whenever the sugar producers lack the working capital, the production process will stop. Since the sugar industry always concerns

---

^{*} 6,500,000,000

3

other agricultural industries, when it is damaged, other industries and agricultural sectors will be affected, and as a consequence this will furtherly affect national economy to same extent. So it is interesting enough to pay great attention to the study of working capital management of the sugar producers in Thailand in order to find out what the problems are and to see whether the present means of resolving those problems are appropriate or not.

This thesis emphasizes on the study of the working capital management of the sugar producers in Thailand. Extensive interviews of those involved in the sugar business have been conducted. Moreover financial analysis of working capital management and liquidity of the sugar producers have been carried out.

In the first phase of the study, sugar producers' financial statement is analyzed in order to find out various financial ratios of the liquidity of each producer. Then average ratios of the whole industry can be reached. The next phase of the study covers the sources and applications of fund, and the management of each item of current asset.

From this study, it appears that the producers have problems on misusing of the sources and uses of fund. In addition, the structure of the financial system of the producers as a whole are not good enough. These may be created the financial crisis

to the producers which most of them try to solve these problems by overdrawing from banks or packing stocks.

Actually, such a kind of problems are concerned not only the producer itself but also the system as a whole. The suggestions herewith are firstly, to reorganize the system of sugar industry as a whole. Secondly, to set up the stratigically financial planning and using of funds properly. Lastly, to organize the new central institute for sugar in the national level to take care of the system.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีก็เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างมากจากหลาย ๆ ท่าน คือ คุณชุมพล คอนสกุล ผู้คนคว่าชั้น 6 สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ในการรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในช่วงแรกของการทำวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ อย่างดี แต่เนื่องจากคุณชุมพล คอนสกุล ต้องเดินทางไปต่างประเทศ คุณวิชัย หิรัญวงศ์ เศรษฐกรหน่วยวิจัยเศรษฐกิจทั่วไป ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาต่อมา และได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมตลอดจนสละเวลามาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกผู้หนึ่งที่จะลืมเสียมิได้คือ อาจารย์อำนวยการ ปะติเส เลขาธุการกรรมการบริษัทค้าผลผลิตน้ำตาล จำกัด ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำต่าง ๆ ซึ่ให้เห็นแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มต้น รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ส่วนการเข้าทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้เขียนได้รับความกรุณาช่วยเหลือจาก

อาจารย์เสาวรจ นิตยวรรณนะ	โรงงานน้ำตาลมหาคุณ
คุณพรณี ประมวลศักดิ์กุล	กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์
คุณสุรินทร์ พลยะศรีสวัสดิ์	บริษัทน้ำตาลมิตรผล จำกัด
คุณสุพัชรา อุปถัมภ์	ธนาคารกสิกรไทย
คุณกฤษดา รุ่งพิทักษ์มานะ	ธนาคารกสิกรไทย

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ อีก คือ อาจารย์อุคมศิลา สภาราญอาคม ผู้ช่วยหัวหน้าคณะบัญชี วิทยาลัยกรุงเทพ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำในด้านการวิเคราะห์งบการเงิน

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์วิสาขา ภูมิรัตน ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก-ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก-จ
กิจกรรมประกาศ	ณ
รายการตาราง รูป และแผนภูมิประกอบ	ณ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
วิธีการดำเนินการศึกษาและค้นคว้า	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	8
2. โครงสร้างของอุตสาหกรรมน้ำตาลในประเทศไทย	9
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมน้ำตาลไทย	9
โครงสร้างและภาวะ	
ก. การผลิตอ้อย	10
ข. การตลาดอ้อย	19
โครงสร้างและภาวะ	
ก. การผลิตน้ำตาล	22
ข. การตลาดน้ำตาลภายในประเทศ	
ค. การตลาดน้ำตาลในต่างประเทศ	
ของไทย	38
3. รายได้และค่าใช้จ่ายของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทย	44
โครงสร้างรายได้ของผู้ผลิตน้ำตาล	44

โครงสร้างค่าใช้จ่ายของผู้ผลิตน้ำตาล	56
แนวโน้มของรายได้และค่าใช้จ่าย	59
เงินทุนหมุนเวียนจากการดำเนินงาน	60
4. การวิเคราะห์งบการเงินของโรงงานน้ำตาล	77
ลักษณะทั่วไปทางการเงินของโรงงานน้ำตาล	77
ทฤษฎี : การวิเคราะห์งบการเงินของโรงงานอุตสาหกรรม น้ำตาล	83
5. การจัดการเงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทย.	138
เงินทุนและสินเชื่อของผู้ผลิตน้ำตาลในประเทศไทย.	138
การจัดการเงินสด	146
การจัดการลูกหนี้	149
การจัดการสินค้าคงคลัง	149
แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียนของผู้ผลิตน้ำตาล	152
การใช้ไปของเงินทุนหมุนเวียน	153
ความสอดคล้องของการได้มาและใช้ไปของเงินทุนหมุนเวียน	155
6. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	157
บรรณานุกรม	166
ภาคผนวก	168
ประวัติการศึกษา	173

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. เนื้อที่ปลูกอ้อย ปริมาณการผลิตและราคารับซื้ออ้อย	14
2. ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยแต่ละรายการคิดเป็นร้อยละของทั้งหมด	16
3. รายละเอียดต้นทุนการปลูกอ้อยถั่วเน่าเลี้ยงหังภาคกลาง และภาค ตะวันออก ในฤดูกาลผลิตการผลิตปี 2520/21	17
4. ราคารับซื้ออ้อยของโรงงานน้ำตาล	21
5. จำนวนโรงงานน้ำตาล กำลังการผลิตของโรงงาน และ อัตรากาการขยายตัว	23
6. ปริมาณการผลิตน้ำตาล กากน้ำตาล ปีการผลิต 2519/20	24
7. กำลังการผลิต และอัตรากาการผลิตน้ำตาล	25
8. กลุ่มการผลิตและโรงงานน้ำตาลในกลุ่ม	28
9. ปริมาณการผลิตน้ำตาลภายในประเทศ	32
10. อัตรากาการขยายตัวของการผลิตน้ำตาลชนิดต่าง ๆ	33
11. ผลผลิตกากน้ำตาลและอัตรากาการขยายตัว	34
12. ปริมาณการผลิต การบริโภคน้ำตาลภายในประเทศและการส่งออก มูลค่าการส่งน้ำตาลออกต่างประเทศ	39
13. การผลิตและการบริโภคน้ำตาลของโลก	43
14. รายได้ของผู้ผลิตน้ำตาล	45
15. โครงสร้างรายได้ของบริษัทผู้ผลิตน้ำตาล แบบอัตราร้อยละของ รายได้รวม	46
16. การบริโภคน้ำตาลของประเทศไทย	49
17. ปริมาณการใช้น้ำตาลในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในปี 2520	50
18. รายได้ของผู้ผลิตน้ำตาลจากผู้บริโภคน้ำตาลภายในประเทศ	52
19. การส่งน้ำตาลออกของไทย	53

20. การส่งกากน้ำตาลออกของไทย	55
21. ปริมาณการใช้กากน้ำตาลในประเทศไทย	55
22. โตรงสร้างค่าใช้จ่ายของผู้ผลิตน้ำตาลปี 2519	57
23. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลตะวันออก จำกัด ปี 2518 - 2520	61
24. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลทรายกำแพงเพชร จำกัด ปี 2518 - 2520	62
25. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลมิตรสยาม จำกัด ปี 2518 - 2520	63
26. งบกำไรขาดทุน บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลปรางบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	64
27. งบกำไรขาดทุน บริษัทไทยเพิ่มพูนอุตสาหกรรม จำกัด ปี 2518 - 2520	65
28. งบกำไรขาดทุน บริษัทไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม จำกัด ปี 2518 - 2520	66
29. งบกำไรขาดทุน บริษัทโรงงานน้ำตาลกรุงเทพ จำกัด ปี 2518 - 2520	67
30. งบกำไรขาดทุน บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลกาญจนบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	68
31. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลศรีราชา จำกัด ปี 2518 - 2520	69
32. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลไทยรวมเจริญ จำกัด ปี 2518- 2520	70
33. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลอุตสาหกรรมชลบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	71

34. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลไทยเอกสิทธิ์ จำกัด ปี 2518 - 2520	72
35. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลกุ่มภาวปี จำกัด ปี 2518 - 2520	73
36. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลกรุงไทย จำกัด ปี 2518 - 2520	74
37. งบกำไรขาดทุน บริษัทน้ำตาลธนบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520 .	75
38. งบกำไรขาดทุน บริษัทสหการน้ำตาลชลบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	76
39. งบดุล บริษัทน้ำตาลตะวันออก จำกัด ปี 2518 - 2520 . . .	87
40. งบดุล บริษัทน้ำตาลทรายกำแพงเพชร จำกัด ปี 2518 - 2520	89
41. งบดุล บริษัทน้ำตาลมิตรสยาม จำกัด ปี 2518 - 2520 . . .	91
42. งบดุล บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลปรางบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	93
43. งบดุล บริษัทไทยเพิ่มพูนอุตสาหกรรม จำกัด ปี 2518 - 2520.	95
44. งบดุล บริษัทไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม จำกัด ปี 2518 - 2520	97
45. งบดุล บริษัทโรงงานน้ำตาลนิวกุงไทย จำกัด ปี 2518 - 2520	99
46. งบดุล บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลกาญจนบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	101
47. งบดุล บริษัทน้ำตาลทรายศรีราชา จำกัด ปี 2518 - 2520. .	103
48. งบดุล บริษัทน้ำตาลไทยรวมเจริญ จำกัด ปี 2518 - 2520. .	105
49. งบดุล บริษัทน้ำตาลอุตสาหกรรมชลบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	107
50. งบดุล บริษัทน้ำตาลไทยเอกสิทธิ์ จำกัด ปี 2518 - 2520. .	109
51. งบดุล บริษัทน้ำตาลกุ่มภาวปี จำกัด ปี 2518 - 2520. . . .	111
52. งบดุล บริษัทน้ำตาลกรุงไทย จำกัด ปี 2518 - 2520. . . .	113

ตารางที่

หน้า

53. งบดุล บริษัทน้ำตาลชนบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520	115
54. งบดุล บริษัทสหการน้ำตาลชลบุรี จำกัด ปี 2518 - 2520.	117
55. ตารางแสดงงบการเงินของโรงงานน้ำตาล 16 แห่ง ในปี 2518	119
56. ตารางแสดงงบการเงินของโรงงานน้ำตาล 16 แห่ง ในปี พ.ศ. 2519	121
57. ตารางแสดงงบการเงินของโรงงานน้ำตาล 16 แห่ง ในปี พ.ศ. 2520	123
58. ตารางแสดงอัตราส่วนทางการเงินของโรงงานน้ำตาล 16 แห่ง ในปี 2518	125
59. ตารางแสดงอัตราส่วนทางการเงินของโรงงานน้ำตาล 16 - แห่ง ในปี 2519	127
60. ตารางแสดงอัตราส่วนทางการเงินของโรงงานน้ำตาล 16 แห่ง ในปี 2520	129
61. สรุปอัตราส่วนเฉลี่ยทางการเงินของปี 2518 - 2520	131

รูปที่

1. ลักษณะการใช้เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร ของโรงงานน้ำตาล	81
2. แสดงเงินทุนหมุนเวียนระยะสั้น	138
3. การกำหนดราคาน้ำตาลในตลาดโลกโดยเส้นอุปสงค์และ - อุปทาน	151

แผนภูมิที่

1. ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมน้ำตาลของธนาคาร แห่งประเทศไทย	145
2. การจัดองค์การของสถาบันน้ำตาลแห่งชาติ.	159